

2. แผนงานปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.1 โครงการศึกษาแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบนโดยชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดเลย จะถูกแบ่งเป็นพื้นที่ป่า พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและพื้นที่อื่นๆ ซึ่งประกอบด้วยชุมชน ที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรมและสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกัน ปัญหาในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดเลย คือ พื้นที่ป่าบุกรุกเพื่อเป็นพื้นที่อาศัยและพื้นที่ทางการเกษตรเป็นจำนวนมากขึ้นทุกวัน เพื่อให้การจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดเลยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมามีข้อมูลทั้งประเภทพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เมืองและอื่นๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียมทุก 2 ปี ครั้งละ 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง (ในช่วงเวลาเดียวกัน) เพื่อมาเปรียบเทียบประกอบการตรวจสอบภาคสนาม ซึ่งผลของการดำเนินการดังกล่าว จึงได้แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ที่โครงการอื่นๆ จะได้นำไปวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นการจัดระบบข้อมูลภูมิศาสตร์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่มุ่งเสนอในรูปแบบที่ โดยการนำข้อมูลภูมิศาสตร์ อันประกอบด้วยข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงบรรยาย มาวิเคราะห์ให้ใช้งานร่วมกันและจัดเก็บในรูปแบบของฐานข้อมูล (Data Base) การพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับระบบข้อมูลตามภารกิจของจังหวัด จึงเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อแสดงสภาพป่าและพื้นที่ชุ่มน้ำในด้านการเปลี่ยนแปลงความสมบูรณ์ และพื้นที่
- 2) เพื่อแสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรกรรมของจังหวัดเลยทุกๆ ช่วง 2 ปี อันจะมีประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่างๆ
- 3) เพื่อแสดงการขยายตัวของชุมชนต่างๆ เพื่อวางแผนรองรับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้ทันต่อเหตุการณ์

3. พื้นที่ดำเนินการโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในอำเภอภูหลวง

4. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เป็นเวลา 4 ปี ช่วงระยะเวลา 2552-2555

5. เป้าหมายของโครงการ

แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบนโดยชุมชนที่เป็นปัจจุบันทุก ๆ 2 ปี

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามร่วมกับชุมชน
- 2) ออกแบบฐานข้อมูลและจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบ GIS
- 3) สัมภาษณ์ภาคสนามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับชุมชน
- 4) จัดทำแผนที่เผยแพร่
- 5) ฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับหน่วยงานในท้องถิ่น

7. งบประมาณ

- 1) ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อภาพถ่ายดาวเทียมและค่าแปลภาพถ่ายดาวเทียม
- 2) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจภาคสนาม
- 3) ค่าถ่ายถอดฝึกอบรมเทคโนโลยีให้กับหน่วยงานในท้องถิ่น

8. การบริหารโครงการ

สำนักงานจังหวัดเลย ดำเนินการของงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมและมอบหมายให้สถาบันศึกษาในท้องถิ่นดำเนินการศึกษา และอบรมให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการต่อไปได้ในอนาคต

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพิ่มศักยภาพในการติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 2) นำข้อมูลไปประกอบการประเมินผลโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น โครงการปลูกป่า โครงการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ หรือผลที่เกิดจากไฟไหม้ป่า เป็นต้น
- 3) มีฐานข้อมูลกลางที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย วางแผนงานในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในอนาคต

2.2 โครงการส่งเสริมเกษตรกรในการดูแลบำรุงรักษาดินด้วยการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม

1. หลักการและเหตุผล

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาด้านต่างๆ จากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอภูหลวงที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ภูเขาและพื้นที่สูง จากการศึกษาปัญหาด้านทรัพยากรดิน พบว่า มีปัญหาใน 2 ลักษณะ คือ การชะล้างพังทลายของดินอันเนื่องมาจากกระแสน้ำและการพังทลายของดินจากภูเขา และปัญหาดินเสื่อมสภาพ เนื่องมาจากการใช้สารเคมี ยาปราบศัตรูพืชทางการเกษตรโดยขาดความรู้ ความเข้าใจ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมากมายหลายประการ

เพื่อที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงวิธีใช้ทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ใช้อย่างประหยัดแต่ได้ประโยชน์สูงสุด และมีการบำรุงรักษาให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถดำรงอยู่ได้ยาวนานที่สุด หรือ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการใช้ และการดูแลทรัพยากรธรรมชาติให้ถูกวิธีเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถเอื้อประโยชน์แก่มนุษย์ได้ในระยะยาว
- 2) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ถูกทำลาย และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

3. พื้นที่ดำเนินโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในเขตอำเภอภูหลวง

4. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นเวลา 4 ปี ช่วงระยะเวลา ปี พ.ศ.2552-2555

5. เป้าหมายของโครงการ

พื้นที่เกษตรกรรวมในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ๆ ละ 1,000 ไร่

6. กิจกรรมของโครงการ

1) สัมมนาระดมความคิดเห็นและรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรดินร่วมกับองค์กรภาคเอกชนในจังหวัด เพื่อเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอปัญหา ข้อคิดเห็นและการจัดแผนและโครงการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน และทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการกับองค์กรท้องถิ่น

2) ประชาสัมพันธ์โดยใช้โปสเตอร์และวีดิทัศน์ รวมทั้งบทความในสื่อมวลชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและเยาวชนในโรงเรียน ได้ทราบถึงสถานการณ์ทรัพยากรดินในพื้นที่ ตลอดจนปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบ และให้มีการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นที่ประชาชนจะสามารถมีส่วนร่วมได้

3) ส่งเสริมความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการบุกรุกป่าที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ รวมทั้งผลกระทบที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และให้ความร่วมมือในการดูแลป้องกัน

4) แนะนำ ส่งเสริม สาธิตการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยคอกในการปรับปรุงคุณภาพดิน

5) แนะนำ ส่งเสริม สาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ

6) วิจัยและทดสอบการปลูกพืชคลุมดินและพืชตระกูลถั่ว

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ.2552 งบประมาณ 50,000 บาท

ปี พ.ศ.2553 งบประมาณ 50,000 บาท

ปี พ.ศ.2554 งบประมาณ 50,000 บาท

ปี พ.ศ.2555 งบประมาณ 50,000 บาท

8. การบริหารโครงการ

1) สำนักงานจังหวัดเลย ประสานงานขอรับการสนับสนุนโปสเตอร์ วีดิทัศน์บรรยายที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำไว้แล้ว เช่น สำนักงานป่าไม้จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดเลย และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฯลฯ มาเพื่อเผยแพร่

2) สำนักงานจังหวัดประสานงานให้ความร่วมมือ / ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่หน่วยงานภาคเอกชน เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหน่วยงานทางการศึกษาในการดำเนินการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ประชาชนและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความร่วมมือในการดูแลรักษาและจัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งแหล่งน้ำ ป่าไม้และดินอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เกษตรกรมีความรู้ในการใช้ทรัพยากรดินอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและรายได้แก่ครอบครัวมากขึ้น
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูบูรณะให้มีสภาพที่ดีขึ้น
- 4) ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องตลอดไป

2.3 โครงการส่งเสริมการใช้ระบบวนเกษตรและป่าชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

จากผลการศึกษาโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการทรัพยากรระบบลุ่มน้ำเลยตอนบน พบว่า ในพื้นที่เหมาะสมในการปลูกไม้เศรษฐกิจ เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้โตเร็วเพื่อทำเยื่อกระดาษ หรือเศรษฐกิจอื่นๆ เป็นพื้นที่ในบริเวณลานตะพักน้ำระดับกลางและระดับสูงส่วนใหญ่ สภาพเป็นพื้นที่ดอนเป็นลูกคลื่นลาดลาดถึงลอนชัน สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วน และดินร่วนปนดินเหนียว ความสมบูรณ์ต่ำระบายน้ำได้ดี ปัจจุบันใช้ปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย ฯลฯ และในพื้นที่เหลือค้างจากการร่อน บริเวณเนินเขาเตี้ย ความอุดมสมบูรณ์ ของดินอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยปกติเกษตรกรมักจะปลูกพืชไร่ และไม้ผล

สภาพพื้นที่และภูมิอากาศเช่นนี้ จึงสมควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจ ร่วมกับการทำการเกษตรแบบวนเกษตร เป็นทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบน

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับการทำงานเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบน
- 2) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจากการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- 3) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ที่ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบน

3. พื้นที่ดำเนินโครงการ

ลุ่มน้ำเลยตอนบน ในพื้นที่อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2552 – 2555

5. เป้าหมายของโครงการ

- 1) ฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการปลูกไม้เศรษฐกิจระบบวนเกษตร
- 2) จัดหาพันธุ์ไม้เศรษฐกิจ เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 3) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการให้กับผู้ที่สนใจโดยทั่วไป

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) สำรวจพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำวนเกษตร
- 2) จัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้กับเกษตรกรในการทำวนเกษตรและการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- 3) จัดหาพันธุ์ไม้เศรษฐกิจเพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกร
- 4) จัดทำแปลงสาธิตและส่งเสริมให้เกษตรกรทำวนเกษตร
- 5) ประเมินผลโครงการแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2552	จำนวน	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2553	จำนวน	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2554	จำนวน	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2555	จำนวน	50,000	บาท

8. การบริหารโครงการ

- 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเลยและสำนักงานป่าไม้แห่งชาติ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสำรวจเกษตรกรและพื้นที่ร่วมโครงการ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) สำนักเกษตรจังหวัดร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเลย ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและจัดหาพันธุ์ไม้เศรษฐกิจและไม้อื่นๆ แจกจ่ายให้เกษตรกร

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มจากการปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับวนเกษตร
- 2) อนุรักษ์ที่ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบน

2.4 โครงการส่งเสริมและป้องกันควบคุมการชะล้างพังทลายของดิน

1. หลักการและเหตุผล

พื้นที่อำเภอกงหราหลวงที่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำเลยตอนบน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูหลวง ป่าภูหอ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาและลอนคลื่น มีความลาดชันสูง และปัจจุบันมีการเปิดหน้าดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ชุมชนอยู่อาศัย ถนนทางหลวง และถนนชุมชน ทำให้ปัญหาหน้าดินถูกกัดเซาะพังทลายและก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทรัพยากรของประชาชนและทางราชการ สำหรับวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาพังทลายของหน้าดินมีวิธีการต่างๆ มากมาย เช่น การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกไม้ยืนต้นรากลึก การปลูกป่า เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อการป้องกันการพังทลายของหน้าดินในพื้นที่ที่มีความลาดชันของลุ่มน้ำเลยตอนบน
- 2) เพื่อแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินจากการกัดเซาะพังทลายของดิน
- 3) เพื่อลดปัญหาคความเสียหายของทรัพยากรสินของประชาชนและราชการจากการพังทลายของดินจากพื้นที่ลาดชัน

3. พื้นที่ดำเนินโครงการ

พื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในอำเภอกงหราหลวง

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

เป็นระยะเวลา 4 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-2555

5. เป้าหมายของโครงการ

- 1) แก้ไขปัญหาการพังทลายของดินในพื้นที่ตำบลเลยวังไสย์ ตำบลแก่งศรีภูมิ ตำบลห้วยสีเสียด ตำบลหนองคั่น และตำบลภูหอ
- 2) ลดปัญหาการสูญเสียหน้าดินและภัยธรรมชาติ

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) จัดอบรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 2) จัดระบบและปรับพื้นที่ตามมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3) วิจัยและทดสอบด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 4) ปลูกไม้ยืนต้นรากลึกตามพื้นที่ลาดชันในที่สาธารณะ
- 5) ปลูกหญ้าแฝกตามแนวถนนที่ตัดผ่านภูเขา
- 6) ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชคลุมดิน ปลูกไม้ธรรมชาติและไม่ใช้ประโยชน์ เช่น ไม้ซี้เหล็ก แคบ้าน สะเดา มะขามชนิดต่าง ๆ กระจัน สมุนไพร ฯลฯ
- 7) ให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านปลูกป่าชุมชนและตั้งคณะกรรมการการควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์จากป่า

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2552	งบประมาณ	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2553	งบประมาณ	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2554	งบประมาณ	50,000	บาท
ปี พ.ศ. 2555	งบประมาณ	50,000	บาท

8. การบริหารโครงการ

สำนักงานจังหวัดเลย สำนักงานอำเภอภูหลวง ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ดำเนินงาน ดำเนินการกำหนดพื้นที่จัดการปลูกไม้ยืนต้นรากลึกที่สาธารณะ การปลูกหญ้าแฝกตามไหล่ถนนที่ตัดผ่านเขาและที่ลาดชัน

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ลดปัญหาการสูญเสียน้ำดิน
- 2) ลดปัญหาความเสียหายของทรัพย์สินของประชาชนและทางราชการจากการพังทลายของดิน
- 3) พื้นฟูสภาพธรรมชาติของบริเวณพื้นที่ดำเนินการ

2.5 โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

1. หลักการและเหตุผล

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของทุกพื้นที่ เป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์และการพัฒนาด้านต่าง ๆ จากลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคของจังหวัดเลยที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีภูเขาสูงสลับซับซ้อนอยู่ทางด้านตะวันตก และตะวันออกของพื้นที่จังหวัดเลย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวน มีพื้นที่ในการทำกินน้อยทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตร และขาดความรู้ในการบำรุงรักษาดิน ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพมีการบุกรุกพื้นที่ป่าเข้าไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะบริเวณภูเขา การใช้ประโยชน์พื้นที่บนภูเขาเหล่านี้ หากไม่ถูกต้องตามลักษณะการอนุรักษ์ดิน จะทำให้เกิดพังทลายของหน้าดิน ลำน้ำเลยและสาขามีตะกอนดินตื้นเขิน

ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ประชาชนทราบและตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำแก่เกษตรกร

2. วัตถุประสงค์

- 1) เผยแพร่หลักการการอนุรักษ์ดิน
- 2) จัดแสดงแปลงสาธิต

3. สถานที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในอำเภอภูหลวง

4. ระยะเวลา

2 ปี พ.ศ.2552 - 2553

5. เป้าหมายของโครงการ

- 1) แก้ไขปัญหาการพังทลายของดินในพื้นที่ ตำบลเลยวังไสย์ ตำบลแก่งศรีภูมิ ตำบลห้วยสีเสียด ตำบลหนองคัน และตำบลภูหอ
- 2) ลดปัญหาการสูญเสียหน้าดินและภัยธรรมชาติ

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) จัดทำเอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์ และวีดีทัศน์หลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 2) จัดอบรม เผยแพร่การอนุรักษ์ดินและน้ำ ปีละ 2 ครั้ง
- 3) จัดระบบและปรับปรุงพื้นที่ตามมาตรการการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 4) ทำแปลงทดลองตัวอย่างให้ประชาชนสามารถศึกษาได้อย่างทั่วถึง
- 5) ประเมินผลโครงการแบบมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่

รับผิดชอบ

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2552 งบประมาณ 50,000 บาท

ปี พ.ศ. 2553 งบประมาณ 50,000 บาท

8. การบริหารโครงการ

1) สำนักงานจังหวัด จัดทำเอกสารการเกษตรอนุรักษ์ดินและน้ำ และการดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร โดยร่วมร่วมกับองค์กรเกษตรกรท้องถิ่นในแต่ละตำบลของกลุ่มน้ำเลยตอนบน ทำการฝึกอบรมเกษตรกร

2) สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดเลย ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแปลงสาธิตเกี่ยวกับมาตรการการอนุรักษ์ดินและน้ำ

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ประชาชนกลุ่มเกษตรกรรู้วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดินให้สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างเหมาะสมได้ผลตอบแทนที่ดี และเกิดผลตอบแทนอย่างยั่งยืน

2) ทำให้เกิดการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้เพื่อการเกษตร

3) ช่วยให้เกิดการฟื้นฟูทรัพยากรดิน รักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติของกลุ่มน้ำ

2.6 โครงการรณรงค์ลดการใช้สารเคมีในการเกษตรควบคู่การส่งเสริมการใช้ชีววิธีในการเพิ่มผลผลิต

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการทำเกษตรกรรมของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำเลยตอนบน มีความจำเป็นในการใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก ซึ่งสารเคมีเหล่านี้มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งยังมีราคาแพงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จากการศึกษา พบว่า การใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชในปัจจุบัน ประชาชนขาดความตระหนักถึงพิษและโทษของการใช้สารฆ่าแมลงที่ผิดวิธีของเกษตรกรและประชาชนทั่วไป โดยพบว่าปัจจุบันมีการใช้ยาชนิดร้ายแรง และ/หรือใช้ยาชนิดเดิมแต่ใช้ในปริมาณที่มากขึ้นหรือมากเกินไปกว่าที่ระบุไว้ในฉลาก นอกจากนี้ยังมีการเก็บเกี่ยวพืชผลก่อนเวลาที่สารฆ่าแมลงซึ่งฉีดพ่นไว้จะสลายตัวและไม่มีกำบังกันการสัมผัสกับสารฆ่าแมลงขณะฉีดพ่น จากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นว่าการให้ความรู้เรื่องพิษวิทยาของงานฆ่าแมลงแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำโดยเร่งด่วนและจำต้องไปพร้อม ๆ กับการลดปริมาณการใช้สารฆ่าแมลง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อลดผลกระทบของการใช้สารฆ่าแมลงที่ต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของเกษตรกรและประชาชนโดยรวมในระยะยาว

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อลดการใช้สารเคมีและยากำจัดศัตรูพืช
- 2) เพื่อเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจในด้านการกำจัดศัตรูพืช ด้วยสารธรรมชาติให้กับเกษตรกร
- 3) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารธรรมชาติทดแทนสารเคมี

3. สถานที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในอำเภอภูหลวง

4. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

2 ปี พ.ศ.2552 - 2553

5. เป้าหมายของโครงการ

- 1) ลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรลงร้อยละ 20 ของครัวเรือน
- 2) ส่งเสริมการทำแบบปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) สำรวจและกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมาย
- 2) สำรวจชนิด ปริมาณและวิธีการใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในปัจจุบัน
- 3) อบรมให้ความรู้แก่แม่บ้านและเกษตรกรในเรื่องพิษวิทยาของสารฆ่าแมลงพร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนได้รับทราบโดยใช้สื่อต่าง ๆ
- 4) แนะนำและส่งเสริมให้ใช้สารฆ่าแมลงจากธรรมชาติ ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดโดยจัดตั้ง พื้นที่เกษตรกรรมปลอดสารพิษตัวอย่างขึ้นในพื้นที่หนึ่งของแต่ละอำเภอ
- 5) แนะนำและส่งเสริมการปลูกพืชในมุ้ง เพื่อป้องกันแมลงและศัตรูพืชแทนการใช้สารฆ่าแมลงโดยต้องหาตลาดรองรับผลผลิตให้ด้วย เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีราคาแพงและเป็นที่ต้องการของตลาด

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2552 งบประมาณ 50,000 บาท

ปี พ.ศ. 2553 งบประมาณ 50,000 บาท

8. การบริหารโครงการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดประสานงานกับกรมวิชาการเกษตรหรือองค์กรเอกชน เพื่อรับการสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อและวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ
- 2) เกษตรกรการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชน้อยลง
- 3) ใช้ต้นทุนในการผลิตน้อยลงและผลิตผลอุดมสมบูรณ์
- 4) ทรพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูให้มีสภาพที่ดีขึ้น

2.7 โครงการสำรวจและพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

1. หลักการและเหตุผล

ในศึกษาแผนปฏิบัติการทรัพยากรระบบลุ่มน้ำเลยตอนบน พบว่าปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่รักษาดูแลป่าไม้เป็นปัญหาที่สำคัญประเด็นหนึ่ง ปัจจุบันสภาพป่าไม้ตามกฎหมายมีเนื้อที่รวมกัน 1,124,387 ไร่ หรือร้อยละ 39.09 ไร่ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ (2,876,600 ไร่) แต่ในสภาพความเป็นจริงเหลือพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ประมาณ 714,119 ไร่ พื้นที่ป่าส่วนที่เหลือมีสภาพเสื่อมโทรมถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย และขณะเดียวกันพื้นที่ป่าที่ยังสภาพสมบูรณ์ก็ยังมีการบุกรุกทำการเกษตรกรรม หรือถือครองจากกลุ่มนายทุน ความสับสนระหว่างการถือครองที่ดินของประชาชนและแนวเขตป่าที่ต้องการสงวนไว้และป่าอุทยานแห่งชาติทับลานและป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นสิ่งที่สร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ เกิดปัญหาสังคมและความมั่นคงของประเทศตลอดมา ดังนั้นกรมป่าไม้จึงจำเป็นต้องจัดทำโครงการสำรวจและพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดิน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและป่าอนุรักษ์โดยเร่งด่วน เพื่อใช้ในการตัดสินใจปัญหาขัดแย้งการใช้ที่ดิน รวมทั้งการฟื้นฟูและรักษาพื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำลำธารต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อสำรวจพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินของประชาชนในเขตป่าอนุรักษ์และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง
- 2) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างประชาชนในพื้นที่อำเภอดังกล่าวในข้อ (1) กับหน่วยงานของรัฐ
- 3) เพื่อช่วยให้สามารถจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของการใช้ที่ดิน

3. พื้นที่ดำเนินโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในเขตอำเภอภูหลวง

4. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เป็นเวลา 2 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552– 2553

5. เป้าหมายของโครงการ

- 1) ทำการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินเพื่ออพยพผู้บุกรุกที่ครอบครองที่ดินอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
- 2) ช่วยในการวางแผนการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำ
- 3) ช่วยในการจัดพื้นที่ป่าไม้

6. กิจกรรมของโครงการ

- 1) ดำเนินการร่วมกับโครงการกำหนดขอบเขตการใช้ที่ดิน-ป่าไม้ในพื้นที่ลุ่มน้ำและโครงการสร้างแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าอุทยานแห่งชาติ
- 2) ตรวจสอบเอกสารที่ถือครองที่ดิน ตรวจสอบหลักฐานของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น

7. งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2552 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบเอกสารและสำรวจที่ดิน

ปี พ.ศ. 2553 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบเอกสารและสำรวจที่ดิน

8. การบริหารโครงการ

กรมป่าไม้ ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานอำเภอ สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นผู้ดำเนินการสำรวจเอกสารสิทธิการถือครองที่ดินบริเวณเขตป่าอนุรักษ์และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดินของประชาชนในการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัยกับหน่วยงานของกรมป่าไม้และหน่วยงานปกครอง
- 2) ช่วยทำให้ได้ข้อมูลลักษณะการใช้ที่ดินโดยรอบพื้นที่ป่านำมาใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำ และการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าอนุรักษ์และป่าอุทยานแห่งชาติทับลานและเขาใหญ่
- 3) ช่วยทำให้ได้ข้อมูลในการออกเอกสารสิทธิครอบครองที่ดินของประชาชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- 4) เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมของประเทศ ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ดีต่อหน่วยงานของรัฐ

2.8 โครงการออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่ถือครองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

1. หลักการและเหตุผล

ผลการศึกษาแผนปฏิบัติการทรัพยากรระบบลุ่มน้ำเลยตอนบน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรหรือราษฎรจำนวนมากยังถือครองที่ดิน โดยเฉพาะในเขตปฏิรูปที่ดินในตำบลเลยวังไสย์ แก่งศรีภูมิ ห้วยสีเสียด และภูหอ อำเภอภูหลวง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นต้องเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิการถือครองที่ดินให้ประชาชน เพื่อลดปัญหาสังคม และความขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับรัฐ

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเป็น สปก. 4-01
- 2) เพื่อการป้องกันปัญหาความขัดแย้งการถือครองที่ดินระหว่างประชาชนกับประชาชน
- 3) เพื่อการป้องกันปัญหาความขัดแย้งการถือครองที่ดินระหว่างประชาชนกับรัฐ
- 4) เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกป่า

3. พื้นที่ดำเนินโครงการ

พื้นที่ปฏิรูปที่ดินในลุ่มน้ำเลยตอนบน

4. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นเวลา 2 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2553

5. เป้าหมายของโครงการ

การออกเอกสารสิทธิจะช่วยในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดินปัญหาสังคม และและการประกอบอาชีพของประชาชนในลุ่มน้ำ

6. กิจกรรมของโครงการ

ให้เร่งตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและออกเอกสารสิทธิการถือครองที่ดิน

7. งบประมาณ

ไม่ได้กำหนดงบประมาณเนื่องเป็นหน้าที่ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะต้องจัดหางบประมาณมาดำเนินการอยู่แล้ว

8. การบริหารโครงการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรับผิดชอบตรวจสอบและจัดทำเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อทำกิน สปก. 4 -01

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ช่วยให้ราษฎรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินทำกิน
- 2) ป้องกันปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างประชาชนกับประชาชน
- 3) ป้องกันปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างประชาชนกับรัฐ
- 4) ช่วยให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในการป้องกันปัญหาการบุกรุกป่า
- 5) ช่วยให้สามารถส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรรมใหม่แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเกษตรกรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของที่ดิน